

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา เพื่อศึกษาวิธีการสื่อสารระหว่างผู้ป่วยเด็กที่ใส่ท่อทางเดินหายใจ และพยาบาล ขณะเข้ารับการรักษาในหออภิบาลกุมารเวชกรรม และหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม 1 โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน 2544 ถึง 15 พฤศจิกายน 2544 จำนวน 19 ราย กลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยเด็กเลือกโดยอาศัยความสะดวกตามคุณสมบัติดังนี้ คือ เป็นผู้ป่วยเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 1 ปี ถึง 15 ปี ได้รับการใส่ท่อทางเดินหายใจ มีระดับความรู้สึกรู้ตัวปกติ และไม่ได้รับการรักษาด้วยยาที่มีผลต่อระดับความรู้สึกรู้ตัวหรือการทำงานของกล้ามเนื้อ แบ่งออกเป็น ผู้ป่วยเด็กวัยหัดเดิน 7 ราย ผู้ป่วยเด็กวัยก่อนเรียน 4 ราย ผู้ป่วยเด็กวัยเรียน 4 ราย และผู้ป่วยเด็กวัยรุ่น 4 ราย ส่วนกลุ่มตัวอย่างพยาบาลเลือกศึกษาเฉพาะผู้ที่มีการสื่อสารกับกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยเด็กเท่านั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ป่วย และพยาบาล แบบบันทึกและคู่มือการสังเกตวิธีการสื่อสารระหว่างผู้ป่วยเด็กที่ใส่ท่อทางเดินหายใจและพยาบาลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ก่อนนำเครื่องมือไปใช้ได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (content validity index : CVI) ของแบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ป่วย และพยาบาลได้เท่ากับ 1 ของคู่มือแบบบันทึกการสังเกตวิธีการสื่อสารของผู้ป่วยเด็กที่ใส่ท่อทางเดินหายใจเท่ากับ .89 และของคู่มือการสังเกตวิธีการสื่อสารของพยาบาลเท่ากับ .87 และมีค่าความเชื่อมั่นของการสังเกตเท่ากับ 1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการจัดกลุ่มคำตอบ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยเด็กที่ใส่ท่อทางเดินหายใจ จำนวน 19 ราย ส่วนใหญ่เป็นผู้ป่วยวัยหัดเดินและยังไม่ได้เข้าเรียน ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคในระบบทางเดินหายใจ มีความแข็งแรงของกล้ามเนื้อแขน และขาเกรด 5 สามารถใช้นิ้วมือได้ดี และได้รับการรักษาพยาบาลที่มีผลต่อการเคลื่อนไหว มีระยะเวลาที่ใส่ท่อทางเดินหายใจภายใน 1 สัปดาห์ และได้รับการใส่เครื่องช่วยหายใจ วิธีการสื่อสารที่ผู้ป่วยเด็กที่ใส่ท่อทางเดินหายใจใช้สื่อสารกับพยาบาลมากที่สุดคือ การแสดงออก

ทางใบหน้า รองลงมาคือ การใช้สัญญาณศีรษะ และสัญญาณมือซึ่งเหมือนกันในทุกวัย ยกเว้นวัยเรียน ที่ใช้การถาม-ตอบว่าใช่หรือไม่ใช่ โดยผู้ป่วยเด็กวัยหัดเดินและวัยก่อนเรียนไม่ใช้ภาษามือ การเขียน สัญลักษณ์หรือคำ การกระพริบตาหรือกำมือ และการใช้ด้วยศีรษะหรือแขนขา แต่ใช้มากขึ้นใน ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนและวัยรุ่นตามลำดับ ทั้งนี้ผู้ป่วยเด็กวัยหัดเดินและวัยก่อนเรียนจะใช้วิธีแสดงออก ทางอารมณ์มากกว่าวัยเรียน และวัยรุ่น

กลุ่มตัวอย่างพยาบาลส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-30 ปี มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์การดูแลผู้ป่วยเด็กที่ใส่ท่อทางเดินหายใจมากกว่า 5 ปี ไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการสื่อสารกับผู้ป่วย และเคยประสบปัญหาในการสื่อสารกับผู้ป่วยเด็กที่ใส่ท่อทางเดินหายใจ สำหรับ วิธีการสื่อสารที่พยาบาลใช้สื่อสารกับผู้ป่วยเด็กที่ใส่ท่อทางเดินหายใจมากที่สุดคือ การพูดบอกเล่า รองลงมา คือ การแสดงท่าทาง ซึ่งใช้กับผู้ป่วยเด็กทุกวัยเหมือนกัน ยกเว้นผู้ป่วยเด็กวัยเรียนที่ พยาบาลใช้วิธีการถาม-ตอบว่า ใช่ หรือ ไม่ใช่ มากที่สุด โดยพยาบาลไม่ใช้วิธีการอ่านจากริมฝีปาก ผู้ป่วยกับการใช้อุปกรณ์ช่วยสื่อสารกับผู้ป่วยเด็กวัยหัดเดิน และไม่ใช้อุปกรณ์ช่วยสื่อสารกับผู้ป่วย เด็กวัยก่อนเรียน โดยจะใช้สองวิธีนี้เพิ่มขึ้นกับผู้ป่วยเด็กวัยเรียน และวัยรุ่นตามลำดับ

ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยวิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ถูกสังเกต อาจรู้ตัวทำให้มีผลต่อพฤติกรรมสื่อสารและไม่เป็นไปตามธรรมชาติ ผู้วิจัยจะต้องทำการสังเกต พฤติกรรมที่แสดงถึงวิธีการสื่อสารของทั้งผู้ป่วยเด็กที่ได้รับการใส่ท่อทางเดินหายใจ และพยาบาล ในเวลาเดียวกัน ซึ่งเหตุการณ์สื่อสารบางเหตุการณ์เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วอาจทำให้ผู้วิจัยสังเกตไม่ทัน จึงอาจทำให้ข้อมูลบางส่วนขาดหายไป นอกจากนี้บางเหตุการณ์พยาบาลมีการใส่ผ้าปิดปาก-จมูก ด้วยเหตุผลในการป้องกันการติดเชื้อและแพร่กระจายเชื้อ จึงอาจทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถสังเกตการ แสดงออกทางใบหน้าของพยาบาลได้ทำให้ข้อมูลในส่วนนี้ขาดหายไป

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับบุคลากรพยาบาลและแพทย์ เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจ เกี่ยวกับวิธีการสื่อสารที่ผู้ป่วยเด็กที่ใส่เครื่องช่วยหายใจใช้ในการสื่อสาร
2. ได้แนวทางในการพัฒนาวิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างพยาบาลและผู้ป่วยเด็กที่ใส่ ท่อทางเดินหายใจ ซึ่งจะช่วยให้พยาบาลสามารถให้การพยาบาลได้ตรงกับความต้องการของผู้ป่วยเด็กมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ด้านการปฏิบัติการพยาบาล

ผลการวิจัยจะช่วยให้พยาบาลได้รับทราบถึงวิธีการสื่อสารกับผู้ป่วยเด็กที่ใส่ท่อทางเดินหายใจ ทำให้พยาบาลตระหนักถึงความเหมาะสมของวิธีการสื่อสารที่พยาบาลจะใช้กับผู้ป่วยเด็กแต่ละวัย ช่วยให้พยาบาลสามารถประเมินความสามารถในการสื่อสาร และเลือกใช้วิธีการสื่อสาร รวมทั้งจัดหาอุปกรณ์ช่วยสื่อสารที่เหมาะสมกับผู้ป่วยเด็กแต่ละวัย ซึ่งจะส่งผลให้พยาบาลสามารถปฏิบัติกิจกรรมพยาบาลได้ถูกต้องตรงกับปัญหาและความต้องการของผู้ป่วยเด็กมากขึ้น และในการเตรียมบุคลากรพยาบาลที่จะปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยเด็กที่ใส่ท่อทางเดินหายใจ ควรมีการจัดการอบรมเรื่อง วิธีการสื่อสารกับผู้ป่วยเด็กที่ใส่ท่อทางเดินหายใจ เพื่อให้สามารถปฏิบัติการพยาบาลได้ตรงกับความต้องการของผู้ป่วยเด็ก

ด้านการศึกษา

ควรบรรจุเนื้อหาที่เกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างผู้ป่วยเด็กที่ใส่ท่อทางเดินหายใจ และพยาบาล ในหลักสูตรการเรียนการสอนของนักศึกษาพยาบาล เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลผู้ป่วยเด็กที่ใส่ท่อทางเดินหายใจต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาวิธีการสื่อสารระหว่างผู้ป่วยเด็กที่ใส่ท่อทางเดินหายใจและพยาบาลในลักษณะนี้ซ้ำ โดยอาจศึกษาวิธีการสื่อสารที่เฉพาะเจาะจง เช่น การแสดงออกทางใบหน้า การแสดงสัญญาณมือ เป็นต้น และเพิ่มจำนวนของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยเด็กให้มากขึ้น เพื่อให้ผลการศึกษาสามารถนำไปใช้อ้างอิงในประชากรได้มากขึ้น
2. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อสารระหว่างผู้ป่วยเด็กที่ใส่ท่อทางเดินหายใจและพยาบาล
3. ศึกษาการสื่อสารระหว่างผู้ป่วยเด็กที่ใส่ท่อทางเดินหายใจและพยาบาลโดยใช้การรวบรวมข้อมูลวิธีอื่น เช่น การสังเกตแบบไม่มีโครงสร้างโดยการถ่ายภาพวิดีโอทัศนร่วมด้วย
4. พัฒนาอุปกรณ์การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในการสื่อสารกับผู้ป่วยเด็กที่ใส่ท่อทางเดินหายใจแต่ละวัย